

Gentiaan

Afdelingsblad IVN Oost-Achterhoek

Nummer 125 Winter 2022

Verlagen van de activiteiten van de afgelopen maanden met veel foto's
en andere wetenswaardigheden

Afdelingsinformatie

Voorzitter

Sjef Lommen
Lichtenvoordsestraatweg 18, 7121 AC Aalten
tel.: 06-12343561 voorzitter@ivn-oostachterhoek.nl

Vice-voorzitter

Angela Tiggeloven
Hoeninkstegge 3, 7104 BK Winterswijk (Meddo)
tel.: 06-20481937 angelatiggeloven@gmail.com

Secretaris

Henk Wiggers
De Savornin Lohmanstraat 12, 7103 GW Winterswijk
tel.: 06-20120995 secretaris@ivn-oostachterhoek.nl

Penningmeester

Ron Krabben
Kardinaal de Jongstraat 37, 7131 XS Lichtenvoorde
tel.: 0544-372612
penningmeester@ivn-oostachterhoek.nl

LEDEN

André Hendriks
Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent
tel.: 06-16437732 andrehendriks57@gmail.com
Anke Hollink
Huikert 17a, 7161 GJ Neede (Tevens vertrouwenspersoon)
tel.: 0545-291109 johnenankehollink@hetnet.nl
Kay ten Barge
Eikenlaan 106, 7151 WS Eibergen
tel.: 0545-473690 kaytenbarge@gmail.com

Contributies

Leden € 24,00 Huisgenoten € 11,00 Jeugdleden € 12,00
Donateurs min. € 11,00
Bankrekening: NL88RABO0316440116 t.n.v. IVN

Werkgroepen

Landschapsbeheer

Martin Peterkamp
tel.: 06-10567092 martin@peterkamp.nl

Promotie

Kay ten Barge
tel.: 0545-473690 kaytenbarge@gmail.com

Thema-bijeenkomsten

Lies Jacobs
tel.: 0545-473279 jacobsrolden@gmail.com

Vleermuizen

Wilko Poortman
tel.: 06-23658486 poortmancw59@kpnplanet.nl

Wandelingen

André Hendriks
tel.: 06-16437732 andrehendriks57@gmail.com

Planten

Jan Dirk Focker
tel.: 06-54798164 jdfocker@kpnmail.nl

IVN Routes app

Robert Schadd
tel.: 06-82582054 robertschadd@outlook.com

Natuurkiekers

Ellen van den Adel
tel.: 06-20392805 ellen@workonprogress.nl

Website

Patrick Schoenmakers
tel.: 06-28045346 webmasterivnoostachterhoek@gmail.com

Van de redactie

Naast de vaste rubrieken en de verslagen van wandelingen en thema-bijeenkomsten deze keer een bijzonder artikel over de otter in Nederland en de Achterhoek en een verslag van het bezoek aan de tuin van Johnny en Anke Hollink door Omroep Gelderland, misschien heeft u de uitzending op het Gelders Nieuws gezien.

De redactie wenst u en de uwen vanaf deze plaats goede feestdagen en een goed begin van het nieuwe jaar en uiteraard veel lees- en kijkplezier met deze Gentiaan.

Gentiaan

IVN Oost Achterhoek - 125

Voorwoord

Nu 2022 alweer naar het einde loopt moeten we helaas constateren dat het een opmerkelijk jaar was. Het begin van het jaar stond nog deels in het teken van corona met de nodige beperkingen, waardoor activiteiten geen doorgang konden vinden.

En toen was er in het vroege voorjaar het binnenvallen van Rusland in Oekraïne met veel geweld en aanslagen. Een oorlog waar we nu dagelijks mee geconfronteerd worden en waarvan de beelden je niet onberoerd laten! Dan besef je hoe belangrijk het is te genieten van de kleine dingen, die het negatieve wereldbeeld soms kunnen compenseren, maar dan moet je ze wel zien.

Zo konden we al vroeg in het voorjaar genieten van prachtig weer en een ontluikende natuur. En door het verdwijnen van de coronamaatregelen gingen we als vereniging weer volop van start met onze activiteiten.

In onze afdeling gebeurde er in het afgelopen jaar weer van alles. Niet onbelangrijk te vermelden is het toetreden tot het bestuur van Sjef Lommen (voorzitter) en Angela Tiggeloven (vice- voorzitter). Dat betekent dus dat het bestuur weer voltallig is!

Een terugkerend aandachtspunt van het bestuur en de werkgroepen is de inzet van vrijwilligers, die zich met hart en ziel inzetten voor het wel en wee van onze vereniging. De vrijwilligers zijn de spil waar alles om draait. Alleen door hun tomeloze inzet kunnen wij de vele activiteiten ontplooiën waarvan we met ons allen, leden en ook niet- leden mogen genieten.

Inhoud

- 4 Natuurkiekers
- 6 De spitsmuis
- 7 Les op school
- 8 Thema-bijeenkomst oktober
- 9 Thema-bijeenkomst november
- 10 Pluktuin
- 11 Weerpraatje
- 14 Wandeling Needs Achterveld
- 16 Bezoek Omroep Gelderland
- 18 De otter
- 20 Foto's Johanna Logtenberg
- 22 Uitnodiging en agenda ALV

Colofon

Gentiaan nummer 125: December 2022

De Gentiaan verschijnt drie maal per jaar in april, augustus en december.

De redactie van de Gentiaan bestaat

uit: Els van Dijk, Marco Boekelder en Auke Hoekstra.

Eindredactie: Frans Bomer, Havekortweide

9, 7152 KJ Eibergen, tel: 0545-472457.

E-mail: redactiegentiaan@gmail.com.

Sluitingsdatum voor kopij van het volgende nummer: 15 maart 2023. Kopij digitaal aanleveren als platte tekst zonder opmaak. Foto's als losse jpg-bestanden in hoge resolutie.

In januari ging de nieuwe natuurgidsen-opleiding van start met enthousiaste deelnemers met het doel hun kennis en vaardigheden te vergroten. Helaas zijn enkelen vanwege drukke werkzaamheden gestopt, maar de resterende mensen zijn vol enthousiasme bezig aan het laatste stuk van de cursus. Naast deelname aan de opleiding zijn een aantal al toegetreden tot een werkgroep.

Op initiatief van enkele cursisten is de nieuwe werkgroep Natuurkiekers ontstaan. In het zomernummer was er een uitgebreid verslag van deze werkgroep te lezen en ook hieronder is hierover informatie te vinden.

De werkgroep Landschapsbeheer heeft het afgelopen jaar weer veel werk verzet. Alle wilgen zijn geknot in Berkel-land en er zijn onderhoudswerkzaamheden verricht in Het Needse Achterveld. Gelukkig kon dit jaar de werkgroep het seizoen weer afsluiten met een gezamenlijk etentje, dat door de corona twee jaar geen doorgang kon vinden. Na de herstart van de activiteiten lopen de thema-bijeenkomsten weer goed. De bezoekers kunnen zich steeds weer verheugen op een mooie rij van gastsprekers.

Zoals velen in de wandelgangen wel gehoord hebben heeft de vleermuiswerkgroep zich terug getrokken uit de Kronenkamp. Helaas lagen de verwachtingen en doelstellingen van beide partijen te ver uiteen. De werkgroep is succesvol verder gegaan met al haar activiteiten rondom het beestje zelf. De vleermuistellingen, excursies, lezingen en rondleidingen werden uitgebreid, mede door nieuwe gidsen uit de natuurgidsenopleiding (NGO).

Deelnemers moesten na een lange periode weer even wennen aan het wandelen in een groep. Maar het aantal deelnemers groeit weer en we kunnen ons weer verheugen op een goede belangstelling van zowel leden als niet-leden.

In 2019 ging de nieuwe plantenwerkgroep van start in samenwerking met de KNNV. Vanaf het begin waren de ervaringen positief, maar nu, enkele jaren verder is de werkgroep succesvol te noemen. De cursus bestaat uit theorielessen en veldexcursies.

De eerste wandelroutes staan op de IVN route app. Naast de herinrichting van het geologisch natuurpad de Needse Berg staat er ook een wandelroute met informatie op de wandelapp.

Het IVN Oost-Achterhoek is en blijft volop in beweging. Heb je ook belangstelling om vrijwilliger te worden bij een werkgroep neem dan contact op met de werkgroep-coördinator.

Graag sluit ik dit voorwoord af met de volgende woorden: "maak meer tijd voor kleine geluksmomenten. Geniet zo optimaal mogelijk van het leven. Geluk ervaren zit vooral in kleine dingen".

Mooie feestdagen en een natuurrijk nieuwjaar gewenst namens het bestuur.

• Anke Hollink

Fotowerkgroep 'Natuurkiekers' is opgericht

AUTEURS: LISETTE PALTJOUW EN ELLEN VAN DEN ADEL

In de vorige editie van de Gentiaan kondigden we aan dat we graag zouden starten met de werkgroep Natuurkiekers. En dat is gelukt! Met zeven werkgroep leden hebben we een mooi natuurfotografie programma voor 2023 gemaakt. Een aantal keren gaan we vroeg op pad, want het licht is bij zonsopgang heel mooi. Maar ook laat in de middag bij zonsondergang zijn er kansen op een mooie plaat, bijvoorbeeld van reeën in de bosrand. Alle zintuigen staan open in onze zoektocht naar het maken van een mooi plaatje.

Als natuurfotografen kijken we op een andere manier naar de natuur, soms heel erg in detail bij het maken van een macro foto, soms op afstand met oog voor compositie bij het maken van een landschapsfoto. Kennis van de natuur is hierbij altijd de basis, want je moet natuurlijk weten wat je wanneer kan fotograferen.

Toch hoeft je geen natuurgids te zijn of professionele fotoapparatuur te hebben. Samen gaan we op pad en helpen elkaar bij het vinden van mooie fotoplekken in het gekozen natuurgebied.

We staan voor elkaar klaar met fototips en technische kennis, indien dat nodig is. Vooral gaat het om samen genieten van de mooie natuur die we voor onze lens krijgen.

In 2023 gaan we op pad met groepen van maximaal 15 personen. Leden van IVN Oost-Achterhoek en KNNV kunnen zich opgeven. We hebben 8 mooie natuurgebieden uitgezocht en organiseren ook 4 foto-avonden. Tijdens deze avonden worden de foto's van de afgelopen periode besproken. Ook is er een lezing over een bepaald fotografisch onderwerp, zoals macro fotografie, het vertellen van een fotoverhaal of het gebruik van bepaalde technieken. Maar vooral gaat het om foto's kijken en nagenieten.

OPROEP aan alle IVN Natuurgidsen

Als eindopdracht van onze IVN Natuurgidsenopleiding, gaan wij een digitale fotogids maken met de mooiste fotoplekken in de Achterhoek. We gaan natuurgebieden beschrijven en wat je er in welk seizoen kan fotograferen. Te beginnen met de natuurgebieden die we in 2023 gaan bezoeken, zie hiervoor ook de folder met het jaarprogramma en de website. Heb jij ooit in jouw eindopdracht een Achterhoekse Natuurgebied beschreven? En vind je het leuk als dit terugkomt in onze fotogids? Stuur dan je werkstuk naar ons toe. We zullen uiteraard je naam vermelden. Je kunt het werkstuk sturen aan coördinator Ellen van den Adel, ellen@workonprogress.nl. Heb je geen digitale versie? We zijn ook blij met een geprint exemplaar. Neem even contact op en dan organiseren we het verzenden, of komen het ophalen. Vast bedankt!

(advertentie)

ONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD VAN BELEVINGSVOLLE TUIZEN

(0)545 - 292 568

POST@TUINENVANGEERDINK.NL

WWW.TUINENVANGEERDINK.NL

De spitsmuis (Soricidae):

AUTEUR: ELS VAN DIJK

Een levende spitsmuis zien, is toch heel wat leuker dan een dode, achtergelaten door de kat. Dode zie ik vaker – onze kat vangt regelmatig een spitsmuis. Het is mij opgevallen dat ze deze dan niet opeet. Waarom is dat? Nou: bij volwassen mannetjes spitsmuizen komt uit hun klieren een bepaalde geur die katten schijnbaar hun eetlust ontnemt.

Spitsmuis.

Maar goed, het voorrecht om een levend exemplaar te zien, had ik dit jaar overdag tijdens één van de warme zomerdagen. Het beestje kreeg ik maar even te zien voordat het weer in zijn holletje verdween, in dit geval onder een houten vloertje buiten. Te kort om een foto te kunnen maken, maar het spitse snuitje was goed te zien. En de vacht was donker, bijna zwart. Niet duidelijk was me om welke soort het ging: de veldspitsmuis en de huisspitsmuis lijken bijvoorbeeld veel op elkaar. En de vacht van de huisspitsmuis kan dan weer variëren van grijs tot bruin – dus die was het in elk geval niet die ik heb gezien!. Naast deze twee zijn er nog vier andere soorten spitsmuizen: de gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis en de waterspitsmuis. De laatstgenoemde heeft zwemvliezen tussen de teentjes. Dat zwemt een heel stuk beter!

Waterspitsmuis.

Bij de Zoogdierverseniging hebben ze een zogenaamde soortzoeker ontwikkeld om de betreffende muis te kunnen determineren. Maar daarvoor moet je het beestje wel goed kunnen bekijken.

Het is het kleinste zoogdier dat we kennen en is zowel 's nachts als overdag actief. Een klein dier, maar heel beweeglijk. Ze eten dagelijks hun eigen lichaamsgewicht aan voedsel; zodoende zijn ze continu op zoek naar eten. De spitsmuis kan maar twee uur zonder; anders zal het de hongerdood sterven. De spitsmuis is een carnivoor. Het voedsel bestaat uit slakken, spinnen, larven, muggen, pissebedden, wormen en dergelijke. Ook hommelen en wespennesten worden soms geplunderd. De meeste tuinliefhebbers houden niet van teveel slakken in de tuin. Een spitsmuis kan je dus helpen een slakkenplaag in de hand te houden. Een heel nuttig diertje dus.

Poes met een dode spitsmuis.

Ze houden van rommelige, niet al te nette tuinen. Het nest wordt vaak ondergronds gemaakt. Soms ook wel in de composthoop. Stapelmuurtjes, bladerhopen en houtstapels en andere beschutte plekken bieden bescherming en voedsel. Spitsmuizen kunnen wel vier keer een nestje krijgen. Een nest bestaat uit zo'n zes of zeven jongen. Een pasgeboren spitsmuis is piepklein en blind en weegt nog minder dan 1 gram. Ze groeien razendsnel: over ruim twee weken zijn ze even groot als hun ouders!

Tot slot een leuk weetje: moeder spitsmuis zorgt erg goed voor haar jongen en speelt soms voor locomotief. Bij gevaar pakt een jong haar bij de staart en loopt zo achter haar aan. Het volgende jong pakt het eerste jong weer bij de staart en zo ontstaat er een 'treintje'.

Natuur-educatie les op de Sint Joseph school in Rietmolen

AUTEUR: ANKE HOLLINK

Via onze secretaris Henk Wiggers kwam er een verzoek binnen van de juffen en de kleuters van groep 1&2, met de vraag of het IVN een boswachter ter beschikking had om de kleuters antwoord te geven op heel veel vragen die ze samen met de juffen op papier hadden gezet.

Ik ben dan wel geen boswachter maar na het lezen van de vele vragen was het een hele leuke uitdaging om met de kleuters antwoorden te vinden op al die vragen die ze met elkaar hadden bedacht.

Op 30 oktober ging ik met de fiets en een rugtas vol verzamelde materialen op weg naar de school. Onder andere een grote (knuffel)vleermuis om te kinderen ook met dit bijzondere beestje kennis te laten maken. Bij binnenkomst viel meteen op dat de kinderen al volop bezig waren met het thema herfst. In het schoolgebouw stonden mooie seizoentafels, die waren gevuld met kastanjes, eikels, noten en heel veel mooi blad maar vooral prachtige geknutselde paddestoelen.

Nadat er eerst een grote kring was gemaakt met aan beide kanten van mijn plek een dag "hulpje", (deze twee kinderen mogen die dag behulpzaam zijn bij bv. het laten zien van plaatjes, bladeren enz.).kon de les om 9 uur van start gaan.En geloof maar dat ze dit taakje als daghulpje zeer serieus nemen.

We zijn gestart met de vraag waarom blaadjes verkleuren in de herfst. Een hoeveelheid mooi gekleurde bladeren werd bekeken en bewonderd.

Verder hebben we alles besproken wat met de eekhoorn te maken heeft. Hoe oud deze kan worden, waar hij woont, dat hij meerdere nesten maakt en wat hij eet. En dat een eekhoorn geen winterslaap houdt omdat hij maar een paar dagen zonder voedsel kan. En kan hij altijd zijn wintervoorraadje terugvinden? Kinderen vertellen dat ze een walnotenboom in de tuin hebben en daarom ook veel eekhoorns zien.

Het leven van de egel kwam voorbij, zijn winterslaap en waar slapen ze dan als het koud is. En gaan ze dan de hele winter niet eten? Verrassend welke antwoorden er uit de groep komen.

En als laatste werd de vleermuis uitvoerig besproken. Een jongetje heeft samen met zijn papa een vleermuis kast getimmerd en kan dit met veel enthousiasme vertellen. We hebben het bijzondere leven van de vleermuizen uitvoerig besproken en toen werd het tijd voor actie!

Stel je voor, jullie zijn allemaal een vleermuisje en zoeken een plekje om te slapen. Een vleermuis heeft maar een heel klein spleetje nodig om ergens in te vliegen. Maak je zo klein mogelijk en ga op zoek naar een slaapplekje. Weg waren ze en overal zag je kleine in elkaar gedoken "vleermuis"-kindjes. Na deze actie werd het tijd om afscheid te nemen van de kinderen en de juffen, die als dankjewel nog een heel lief liedje hadden ingestudeerd en voor mij zongen.

Thema-avond 09-11-2022

AUTEUR: HILLIE VAN DE PEPPEL

Planten en dieren schrijven geen boeken

Zo'n 25 personen verzamelen zich in het comfortabele zaaltje van de Zonnebrinkkerk in Winterswijk. De verwachtingen zijn hoog gespannen, de spreker van deze avond is niemand minder dan Nico Willemse. Dat is een bekende naam in Winterswijk omdat hij een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de tot standkoming van enkele toonaangevende publicaties over de geologie van Winterswijk. Want de bodem van Winterswijk is bijzonder interessant. Maar dat is niet het onderwerp van deze thema-bijeenkomst.

Dr. Nico Willemse

Nico neemt ons vanavond mee naar de wereld van de geologie en paleo-ecologie. De mens heeft in de korte tijd dat ze op aarde is een omvangrijke invloed uitgeoefend op de ecosystemen, zo groot dat de 'natuurlijkheid' van het landschap in het geding is. Maar 'natuurlijkheid', 'biodiversiteit' en 'instandhouding', zijn begrippen die alleen zeggingskracht hebben als we de natuur in het hier en nu vergelijken met die in het verleden. Daarbij moeten we in acht nemen dat ons mensbeeld en met name het christelijk mensbeeld bepalend is voor hoe we kijken naar de natuur. Zijn we er onderdeel van of zijn we de 'kroon op de schepping' en heersen wij over de natuur?

In onze klimaatzone leefden lang geleden 25 soorten zoogdieren, inclusief nijlpaarden, leeuwen en olifanten. Nu zijn er nog 7 over. Als we het over herstel en instandhouding hebben, moeten we dan ook de olifanten en nijlpaarden terug laten komen? Het is dan ook niet eenvoudig om een beeld te schetsen van het oorspronkelijke 'ecosysteem', alles was in beweging en alles is in beweging. Door de platentektoniek heeft ons land (euraziatische plaat) op verschillende plaatsen op onze wereldbol gelegen, daar waar nu Antarctica is, ook ter hoogte van Brazilië en geleidelijk aan noordelijker. Van deze reis die ons land heeft afgelegd zijn diep in de bodem nog de sporen te vinden. De dikke pakken veen, steenkool en bruinkool getuigen nog van een tropische periode met grote bossen. Deze sporen geven ons inzicht in de ecosystemen van toen en mogelijk inzichten die nodig zijn voor de juiste beleidskeuzes in deze tijd van klimaatverandering en overbevolking.

In veenlagen worden veel organische resten bewaard, zoals stuifmeel, zaden en kiezelwieren. Door middel van boren en graven worden daarvan monsters verzameld die door analisten microscopisch worden onderzocht. Dit geeft een beeld van de vegetatie van toen.

Een andere methode is de koolstofdatering of wel de C14-datering waarmee de ouderdom van organisch materiaal wordt bepaald door het verval te meten tussen de stabiele koolstof en de koolstof-14.

Ook vormen de jaarringen van bomen een nauwkeurige aardklok die inzicht geeft in het klimaat ten tijde van de groei van de boom. Door deze jaarring "foto's" van heel veel oude bomen uit o.a. archeologische opgravingen aan elkaar te leggen is er een beeld van het klimaat over 6 á 7 duizend jaar terug gevormd. Dikke of dunne ringen zeggen iets over de droogte en de hoeveelheid regen.

Planten en dieren hebben hun geschiedenis in de bodem geschreven, de bodem is een groot archief dat ons met de juiste middelen over een heel lange tijd terug laat kijken. Zo geeft de Winterswijkse steengroeve een prachtig beeld van het herstel van het ecosysteem na de massa-extinctie in het Trias.

De gegevens uit de bodem worden gebruikt bij het maken van risicoanalyses voor bijvoorbeeld overstromingen. Het beleid, zoals de berekening van de hoogte van de dijken wordt gebaseerd op de incidentie van grote overstromingen in het verleden.

Waar de mens verschijnt sterven de grote dieren uit. Is er een causaal verband? Daar zijn de wetenschappers het nog niet over eens.

En wat was de invloed van mensen op de omvang van bossen? Die is immens geweest. In de natuur komt vuur voor, waardoor bossen vernieuwen. Maar hoe passen daar de door de mens gemaakte vuren in?

De grootste ontbossing vond echter zo'n 5000 á 4000 jaar geleden plaats, ten behoeve van huisvesting en landbouw. En gaat nog steeds door.

Geologie en paleo-ecologie geven ons inzicht in de evolutionaire processen van het leven op aarde en dat helpt ons ons te verhouden tot de grote veranderingen die door de soort 'mens' zijn veroorzaakt. De aarde redt het wel, maar of de menselijke soort het over de lange termijn redt is de vraag.

Deze boeiende avond geeft stof tot nadenken.

Thema-avond 12-10-2022

AUTEUR: ANDREA VAN DER WERFF

Onderwerp: Nieuwe natuur op de Vennebulten en in het Aaltense Goor

Spreker: Pim Leemreise

Locatie: 't Romeinendal in Aalten

We worden welkom geheten door Ben Bosker. Er zijn ongeveer dertig mensen die deze avond hier zijn en geen voetbal kijken. Gedurende de avond blijkt dat er onder het publiek ook mensen zijn die in het gebied wonen.

De spreker van deze avond is Pim Leemreise, die het gebied de Vennebulten en het Aaltense Goor goed kent. Hij laat dia's zien van het gebied en verschillende kaarten. Het is een bijzonder gebied waar veel veranderingen hebben plaatsgevonden, ook wat betreft de planten en de dieren.

De avond gaat over het ontstaan van het landschap, de drie ontginningsfasen die er hebben plaatsgevonden en hoe er nu gewerkt wordt aan natuurherstel in het gebied. Het beheer van het gebied is in handen van Stichting de Vennemarken.

Het gebied bevindt zich op het Oost-Nederlandse plateau, dat nog steeds stijgt. Hierop is hoogveen ontstaan. Het hoogveen is nooit ontgonnen omdat het te nat was voor de boeren om te gebruiken. Er was en komt nu door natuurbeheer veel heide.

Tot slot vond je er broek(-land)ontginningslandschap. Het zwarte veen is een ontoegankelijk moeras van ongeveer 60 hectare. Vroeger was dat nog veel groter. In het begin waren het markegronden en deze werden door de boeren uit de omgeving zelf ontgonnen. Later door de heidemaatschappij met meer landelijk beleid. Er loopt een oude handelsroute doorheen langs herberg Radstake. Er waren bijna geen bomen in het gebied. (leuk weetje: oude schilderijen werden vaak geromantiseerd door er bomen aan toe te voegen). Het grondwaterpeil werd aangepast aan wat nodig was voor agrarisch gebruik. Hierdoor nam de biodiversiteit sterk af.

We krijgen ook historische kaarten van het gebied te zien waarop je de veranderingen kunt volgen. Hierbij is alleen een kanttekening: kaarten werden vaak gekopieerd inclusief de fouten. Veranderingen komen door ontginning, ruilverkaveling, verdroging van gebied. Aan het gebruik worden de aanleg en ligging van wegen en bruggen aangepast.

Ook de flora en fauna is aan verandering onderhevig, voorheen vooral door intensieve landbouw, maar nu ook door het recreatieve gebruik. De laatste jaren is men het gebied anders gaan inrichten, wat tot andere bewoning heeft geleid. Op dit moment wordt er in het gebied veel gedaan aan natuurbeheer om de biodiversiteit weer te vergroten.

Bij de herinrichting van het gebied is er meer aandacht voor natuurbeheer en is de boer er te gast. De grond wordt afgeplagd zodat de zaden die zich nog in de zandgrond bevinden weer heide kunnen vormen. Voor het onderhoud van de heide grazen er schapen in het gebied. Er wordt meer water naar het gebied gehaald door de aanleg van sloten en poelen. Bij de herinrichting van het gebied wordt gezocht naar een tussenweg, zodat er meer biodiversiteit komt, maar ook ruimte is voor recreatie. Het beheer van het Aaltense Goor zal gedaan worden door een nieuw op te richten stichting 't Engeveld. Ik zou hier precies kunnen schrijven welke dieren, plantjes en menselijke invloeden er allemaal zijn en waren. Maar je kunt beter een keer een thema-bijeenkomst bezoeken of zelf de wandelschoenen aantrekken en gaan wandelen in het gebied van de Vennebulten en het Aaltense Goor.

De pluktuin

AUTEUR: ANDRÉ HENDRIKS

Door het mooie najaarsweer hebben we nog lang kunnen genieten van de pluktuin.

Op zaterdag 12 november zagen we de dagpauwoog, de hommels en bijen nog op de laatste bloeiende planten vliegen zoals de asters, teunisbloem, klimop en cosmea. De laatste bloemen zijn geplukt en de groentes zijn van het land. Er staat nog wat prei en koolsoorten, daar vliegt het koolwitje nog op en er zijn ook nog wat rupsen, kijken of dat nog wat wordt want er komt nachtvorst.

Door het mooie weer hadden we een goede oogst maar dat geldt niet voor de fruitbomen. Veel appels waren al van de boom gevallen in verband met de droogte vandaar dat we niet veel appels hadden voor de appelpers. Nog wel 100 kg.

Nu wordt het tijd om de tuin te bemesten met compost en oude stalmest. Het afknippen van de vaste planten doen we in het voorjaar want er zit nog veel zaad in voor de vogels. De insecten die er in overwinteren hebben ook nog een kans.

De cirkel is rond en we hopen in 2023 weer een volle pluktuin te hebben.

Begin ook met composteren!

Het handige composteersysteem van EcoTe geeft u de mogelijkheid om uw groenafval eenvoudig te verwerken tot een geweldige bodemverbeteraar: Compost!

Er zijn bakken verkrijgbaar voor alle formaat tuinen. Vraagt u ons gerust naar wat er zoal mogelijk is. Meer informatie en prijzen via: info@ecote.nl

www.ecote.nl

Weerpraatje

AUTEUR: AUKE HOEKSTRA

Zomer 2022: Zeer warm, extreem zonnig en zeer droog. Het is de zonnigste zomer ooit.

Er is deze zomer meer zonnestraling gemeten dan ooit. Daarmee heeft de zomer van dit jaar het oude record van 1976 verbroken. Het zonnige weer is dit jaar de belangrijkste oorzaak van het grote neerslagtekort. De maand augustus werd gekenmerkt door drie perioden van droog, warm en zonnig zomerweer. Het droogst was het in de Achterhoek met nog geen 100 mm.

Voor de vakantiegangers prachtig, voor scheepvaart, landbouw en natuur een probleem. Toscaanse toestanden met vergeelde grasvelden en allerlei andere droogteverschijnselen. Niet zo leuk. Maar de natuur is veerkrachtig.

Uitgebloeide rietpluimen

TREND

De zonnige zomer van dit jaar past in de trend van toenemende zonnestraling in Nederland sinds de jaren negentig. In de zomer is er een toename van 3 procent per tien jaar, in de lente zelfs 5 procent. Ook leidt meer zon tot meer verdamping. Het zonnige weer is dit jaar de belangrijkste oorzaak van het grote neerslagtekort. Dit komt ook deels doordat de lucht schoner is geworden.

De afname van de bewolking hangt vermoedelijk samen met het vaker voorkomen van hogedrukgebieden in de lente en de zomer. We verwachten dan ook dat de huidige trend van 3 procent per 10 jaar in de toekomst gaat afvlakken doordat we weer vaker bewolkt zomerweer krijgen. Naast de opwarming van de aarde door de mens blijven natuurlijke variaties in het weer van grote invloed op de zonnestraling, de droogte en de temperatuur in Nederland.

Pilotengat op za 5-11-2022

Verloop van maanden september en oktober.

De laatste zomerse dag, plus 25 graden was op 13 september.

KNMI : Op 5 september 2022 meldt het KNMI het grootste tekort aan neerslag van deze eeuw. Het gemiddelde neerslagtekort in Nederland stond gisteren 4 september op 310 mm. Het hoogste tekort ooit werd in 1976 bereikt met 360 mm. Volgens de droogtemonitor van het KNMI heeft het in september in bijna heel Nederland nog niet geregend. Alleen in delen van Friesland en West-Brabant, Zeeland en Zuid-Limburg is wat neerslag gevallen. Ook de grondwaterstand is heel tot extreem laag.

Richting eind oktober zijn de nachttemperaturen zo hoog dat dit de normale temperatuur voor overdag moet zijn. Langjarig gemiddelde voor de dagtemperatuur van week 43 is minimaal 6,4 en maximaal 13,5 graden.

Nu was het in de nachten bijna 13 graden, niet normaal dus. Eind oktober hadden we weer warme dagen van meer dan 20 graden. Op zaterdag 29 oktober en zondag 30 oktober weer een datumrecord voor Twente. Het laatste gras wordt nog binnen gehaald.

Op 30 oktober was het einde zomertijd.

©TonnyMorsink

Foto: Erwin Lankheet

Verloop van de maand november.

Omdat op 15 november inleverdatum is voor onze Genti-aan is dat nog niet helemaal te zeggen. Begin november was het weer droog en zonnig. Het lijkt erop dat de laatste twee weken van november normale temperaturen zullen laten zien.

Eerste storm van het seizoen krijgt de naam ANTONI.

De naam van de eerste storm van het nieuwe seizoen is ingebracht door Nederland en is dus Antoni, vernoemd naar de wetenschapper Antoni van Leeuwenhoek (1632 – 1723), meldt het KNMI. De Nederlandse vader van de microbiologie ontwikkelde als eerste microscopen en ontdekte bacteriën als ziekteverwekkers. Sinds 2019 krijgen stormen waar het KNMI wegens windstoten code oranje of rood voor heeft uitgegeven een naam.

Kopij

Kopij voor het volgende nummer aanleveren voor 15 maart 2023.

Op bladzijde 3 ziet u hoe.

Jan Buisman

DUIZEND JAAR WEER, WIND EN WATER IN DE LAGE LANDEN

Onder redactie van A.F.V. van Engelen

1751-1809
NEGEN ERNSTIGE
WATERSNODEN
FRANSE REVOLUTIE
EERSTE GRONDWET

DEEL 6

DUIZEND JAAR WEER, WIND EN WATER IN DE LAGE LANDEN

Hoe gaat het deze winter 2022–2023 worden? Is niet te voorspellen. Maar winters zoals vroeger zullen wel niet meer voorkomen. Ik vind een klein stukje uit bovengenoemd boek van J. Buisman.

HOE SLAAT EEN FRIESE BOER ZICH DOOR DEZE BARRE WINTER HEEN ?

In 1821 begint Doeke Hellema, (1766) in Wirdum bij Leeuwarden aan een dagboek. Hellema is onderwijzer geweest en gaat dan boeren onder Barrahuis bij Wirdum. Jarenlang is hij tevens rijksontvanger en kerkvoogd. Van zijn hand verschijnen behalve een geschiedenis van Wirdum ook bijna 3000 pagina's notities in 13 banden:

In de maand December of in het laatst van November begon het te vriezen, de vorst vermeerderde sedert dagelijks en duurde onafgebroken voort tot de maand Februari 1823. Gedurende de vorst viel er in laatst aanmerkelijk veel sneeuw; eindelijk toen de dooi inviel was het dikke ijs tamelijk spoedig verdweenen, dit was opmerkswaardig, terwijl de ondiepe sloten en grachten tot aan den grond bevroren waren, het ijs was ongeveer in onze gragt 4 steentjes (zijde van een wandtegel is 13 cm), men zeide dat het boven de diepten, alwaar de sterke wind het ijs steeds van sneeuw ontbloogte, nog veel dikker ware, In het laatste van deze vorst was de koude ijslijk, menschen die reizen moesten vervroren sommige ledematen des ligchaams, de jammer en ellende onder den behoefligen stand, vooral in de steden, deden zich smertelijke gevoelens en het was toen niet zonder voorbeeld dat er hier en daar van gebrek en behoefte omkwamen. Op vele plaatsen worden voedsel en dekens uitgedeeld.

SPREUKEN

Sommige weerspreuken komen vaak uit, andere bijna nooit of alleen bij toeval. Toch eindig ik met een spreuk van 6 januari, De Drie Koningen:

De Drie Koningen doen de dagen lengen, en de nachten strengen.

RGO makelaars
voel je thuis

UW HUIS VERKOPEN ?

Wij komen graag vrijblijvend bij u langs,
ook 's avonds en op zaterdag!

NVM

Wilhelminastraat 7, Winterswijk

tel. 0543 - 53 18 80 www.rgomakelaars.nl

Winter in het Korenburgerveen Foto: Ben ter Braak

Wandeling in het Needse Achterveld op zondag 18 september 2023

AUTEUR: ANKE HOLLINK
FOTO'S : ROBERT SCHADD

Het Needse Achterveld is een prachtig natuurgebied, gekenmerkt door veel afwisseling in een gebied van ruim 120 hectare (waar Staatsbosbeheer nog gebieden aan toevoegt , die momenteel worden ingericht).

Oude eiken, een elzen broekbos, op de drogere stukjes een dennenbos die er in de jaren dertig zijn aangeplant. En dan is er nog een open stuk droge heide met verspreid prachtige jeneverbessen, die zo kenmerkend zijn voor dit gebied. Waar het gebied iets oploopt gaat het over in natte heide, waar de klokjesgentiaan het erg goed doet.

In 2018 stond er een wandeling in het Needse Achterveld in onze jaarfolder met als thema "bloeiende heide in het Achterveld". Na langdurige extreme droogte werd in de vooraankondiging door de pers de wandeling omschreven als "Achterveld als prairie". Toen kregen tijdens de wandeling het veranderende klimaat en nieuwe inzichten in beheersmaatregelen veel aandacht. Want helaas was de paarse heide verworden tot een verbrande oppervlakte door de extreem hoge temperaturen.

Op 18 september jl. stond er weer een wandeling in het Achterveld gepland met deze keer het thema "op zoek naar de klokjesgentiaan". De vooruitzichten waren dit keer opnieuw somber want ook 2022 kende een warme en droge zomer. Zouden de klokjesgentianen nog bloeien of waren ze verdroogd door de afgelopen weersomstandigheden.

Zaterdag 17 september zouden we het zien tijdens het voorwandelen. Met een ontheffing op zak verleend door Staatsbosbeheer, waarin we toestemming kregen om daadwerkelijk op zoek te mogen gaan (van de gebaande paden af) naar de klokjesgentiaan kwam die dag na weken droogte de regen met bakken uit de lucht. We vonden op enkele plekken nog een paar gentianen die we zorgvuldig markeerden met een stokje. Andere bezienswaardigheden werden in de wandeling opgenomen die zeker ook de moeite waard waren.

De nacht na de voorwandeling en de dag van de wandeling bleef het onophoudelijk hard regenen. Maar zoals we in de IVN-gidsencursus hebben geleerd is ieder weer IVN weer, dus zondagmiddag stonden we in de stromende regen vol spanning te wachten op de komst van wat wandelaars. Met vier deelnemers zijn we de wandeling gestart en deze bracht ons meer dan gehoopt. Een verfrissende boslucht, kletsnatte paden en een Achterveld dat ons veraste met prachtige mossen/korstmossen en fris IJslands mos. Een gebied bij een drooggevalle poel waar de klokjesgentiaan rondom nog rijkelijk aanwezig was, en dan het grote gagelveld dat een heerlijke geur verspreidde. Na ruim twee uur waren we terug op de parkeerplaats en namen we afscheid van de mensen die de regen trotseerden en die hebben genoten van het mooie gebied en alles wat we toch nog konden laten zien.

BURO COLLOU
TUIN & LANDSCHAPSONTWERP

Tuin- en landschapsonwerp voor overheden, instellingen en particulieren:

- Beleef- en beweegtuinten • Openbare ruimte • Natuurinrichting
- Tuinen en boerenerven • Landschappelijke inpassingen

Buro Collou Looweg 10 7152AL Eibergen
E: jac@burocollou.nl T: 0545-479765 www.burocollou.nl

wilde weelde
groep natuurlijke omgeving

Bezoek Omroep Gelderland aan tuin van Anke en Johnny Hollink in Neede

NEEDE - De tuin winterklaar maken, hoe doe je dat eigenlijk? En dan wel op een natuurvriendelijke en vooral dier-vriendelijke manier. Het hoeft helemaal niet moeilijk te zijn. Sterker nog: het scheelt tijd en moeite omdat je vooral de natuur zelf haar werk moet laten doen. Dus niet te vroeg snoeien, het blad laten liggen en vooral genieten. En dus eigenlijk niet je tuin winterklaar maken.

Bij de aanleg van de ruim één hectare grote tuin, is op allerlei manieren rekening gehouden met de natuurvriendelijkheid.

Anke: "Toen wij hier jaren geleden kwamen wonen, stond er één ding bovenaan, namelijk wat kan ik zelf nog meer doen om de biodiversiteit op te krikken? We hebben daar goed over nagedacht en dat vervolgens uitgevoerd. Dus zijn er in onze tuin nu een paar vijvers, bomen en struiken, waar allerlei vogels, insecten en andere dieren hun plek weten te vinden."

"Ik dacht op een gegeven moment, straks ben ik met pensioen en dan wil ik op een zinvolle manier bezig zijn en blijven. Ik was wijkverpleegkundige en bij IVN heb ik allerlei cursussen gevolgd en ben ik nu ook gids en geef ik les op scholen. Deze week nog aan kleuters, zo leuk!"

IVN, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie is er duidelijk over: laat je tuin zeker in de winter lekker rommelig. Veel dieren overwinteren onder bladeren en takken. En onder bladeren blijven kiemplantjes warm. Nachtvinders overwinteren als pop in de grond, dus schoffel 's winters liever niet. Vlinders en rupsen overwinteren in een houtstapel of in een haag, of ze gaan tussen het uitgebloeide, lange gras zitten en in oude bloemknoppen. Ze houden niet van kale grond.

De natuur opkrikken

Anke Hollink is al ruim 20 jaar verbonden aan IVN en heeft de filosofie toegepast in haar eigen riante tuin aan de rand van het Achterhoekse Neede.

Zomerhotel en winterhuis

Samen met haar echtgenoot Johnny is Anke het hele jaar bezig de tuin vooral zo diervriendelijk mogelijk te hebben. Nu de winter nadert hebben Anke en haar man alweer het nodige werk verzet.

Anke: "In de zomer hebben we altijd drie verblijven voor egels staan. Die gebruiken ze echt als een soort hotel. Ik loop dan door de tuin en denk dan, wat snurkt er zo overdag? Want egels slapen overdag."

"Ze krijgen in de zomer kattenvoer. En nu we richting de winter gaan, hebben we de zomerhuizen vervangen voor de winteronderkomens. Die zijn anders, want die hebben maar één ingang die een beetje omhoog loopt. En er ligt stro en blad in. Nee, ze slapen er nog niet, de winterslaap is nog niet begonnen maar ze zijn al wel aan het zoeken om er eentje te reserveren voor de winter. Bijvoeren moet je in de winter niet doen, ze slapen dan en eten werkt alleen maar verstorend."

Het is belangrijk egels een handje te helpen. De egel heeft het namelijk zwaar, doordat de tuinen vaak teveel aangeharkt zijn of teveel steen bevatten. Ook kan een egel steeds moeilijker van de ene tuin naar de andere tuin scharrelen door heggen en muren. Een makkelijke oplossing is om bijvoorbeeld een kleine opening te maken in het hek. De zorg voor egels is van levensbelang voor het diertje, want jaarlijks worden er naar schatting meer dan 135.000 van deze beestjes doodgereden in het verkeer.

Slakkenhuisjes en dennenappels

Het bijvoeren van vogels is volgens Hollink nu nog niet nodig. Anke: "Dat hoeft pas als alle zaden, bessen en botten in de tuinen op zijn. Laat daarom de planten staan. Snoeien kun je ook later doen."

Het is nu ook nog warm, pas als het uiteindelijk vriest is het vroeg genoeg om vetbollen en pindanetjes op te hangen, want volgens Anke gaan de bollen anders te snel schimmelen. "En koop goed vogelvoer met veel zaden en pitten, dat is belangrijk om de vogels goed de winter door te helpen", aldus Anke.

Kopij

Heeft u een aardig natuurmoment beleefd en wilt u dat delen met anderen, stuur dat dan uiterlijk 15 maart 2023 in voor de volgende Gentiaan.

Op bladzijde 3 ziet u hoe.

Tekst is met toestemming overgenomen van website Omroep Gelderland, via onderstaande link kun je het artikel bekijken en de daarin opgenomen gesprekken beluisteren en de video bekijken.

De link naar het artikel: <https://www.gld.nl/nieuws/7809609/gouden-tip-voor-je-tuin-doe-er-niets-aan>

De terugkeer van de otter

AUTEUR: HANS BLOM

De Europese otter is in de tachtiger jaren van de vorige eeuw uitgestorven in Nederland. In 2002 heeft een succesvolle herintroductie plaatsgevonden. De otter verspreidt zich steeds verder over Nederland. Ook in de Achterhoek worden ze waargenomen en op een enkele plek is sprake van vestiging.

Als het langdurig hard vriest maakt de otter wakken en houdt deze open om te vissen

Lutra lutra

De wetenschappelijke naam van de inheemse otter is Europese otter of *Lutra lutra*. De otter behoort tot de marterachtigen. De otter is een semi-aquatisch dier, dat wil zeggen dat hij zowel op het land als in het water leeft. Voor het voedsel is de otter grotendeels afhankelijk van goed viswater. Mede door de zwemvliezen tussen zijn vijf tenen kan de otter een topsnelheid van twaalf kilometer per uur in het water bereiken. Ook op het land is de otter verrassend snel met een topsnelheid die in de buurt komt van vijftig kilometer per uur. Otters kunnen goed graven, klimmen en springen. De Europese otter beschikt over formidabele zintuigen. Zo is de reukzin van de otter duizendmaal sterker dan die van de mens. De otter heeft in de vacht vijftigduizend haren per vierkante centimeter om ook in het water warm te blijven.

Terug in de tijd

Van oudsher kwamen in heel Nederland in plassengebieden en langs rivieren otters voor. Het aantal otters werd rond 1900 nog geschat op duizend. De dichtheid in de Achterhoek is nooit heel hoog geweest, maar er leefden voorheen wel otters langs de Berkel, de Oude IJssel en de Slinge bij Kotten.

Na de Tweede Wereldoorlog gaat het snel bergafwaarts als gevolg van de jacht, de verdrinking in visfinken, de slechte waterkwaliteit, het verkeer en de versnippering van het leefgebied. In de jaren 80 verongelukt de laatste otter in Friesland, waarmee de otter in Nederland is uitgestorven.

In 2002 wordt de otter geïntroduceerd en uitgezet in de Weerribben en De Wieden. De otters vinden door de jaren verrassend goed hun weg en verspreiden zich ook via de IJssel en Oude IJssel naar de Achterhoek. Ook zijn er otters uit Duitsland die onder meer via de Berkel hun geluk zoeken in Nederland.

Het leven van de otter

De otter is een schuw landroofdier dat voornamelijk in de nacht actief is. In tegenstelling tot bevers, die in familieverband leven in en om een burcht, leiden otters een solitair en zwervend bestaan. Het mannetje heeft een groot leefgebied tot wel vijftien kilometer doorsnee en tientallen kilometers oeverlengte. In dit leefgebied is plaats voor meerdere vrouwtjes, die ieder op hun beurt een eigen leefgebied hebben.

De Europese otter

In dit gebied vindt de otter rust in een holte onder in een wilg, rietland of een verlaten hol van een ander dier. In de regel krijgt een vrouwtje na een zwangerschapsperiode van ruim twee maanden twee of drie jongen. Na ongeveer een jaar worden de jongvolwassen otters verstoten door hun moeder. De nakomelingen moeten op zoek naar een geschikt eigen leefgebied. Dit is het begin van een zoektocht vol gevaren, want ze stuiten daarbij al gauw op druk bereden wegen. Van nature kunnen otters wel zeventien jaar of ouder worden, maar in Nederland worden otters gemiddeld maar vier jaar oud.

Otters in de Achterhoek

Otters zijn in de Achterhoek nog een zeldzame verschijning. Aan de Oude IJssel bij Doesburg, Keppel en Doetinchem leven enkele otters en daar heeft in het verleden ook voortplanting plaatsgevonden. Langs de Berkel worden regelmatig ottersporen gevonden. In september van dit jaar is bij Rekken nog een otter op beeld vastgelegd. Het is bekend dat stroomopwaarts niet ver over de grens in Duitsland nog een restpopulatie aanwezig is in de omgeving van Gescher en Dülmen. In 2021 is een otter op camera vastgelegd langs de Veengoot bij Lichtenvoorde.

Sprints van de otter met schubben en graatjes

Sporen van de otter

De otter laat sporen achter in de vorm van sprints (uitwerpselen) op opvallende plekken zoals pollen, steigers, richels onder bruggen en bij kruisingen van waterwegen. Ottersprints zijn te herkennen aan de graatjes en schubben in de uitwerpselen en aan de visgeur. Otters leven solitair en zijn voor hun communicatie afhankelijk van de 'geurvlaggen' die zij afzetten met hun sprints. Ze bakenen hiermee hun leefgebied af.

Otterpopulatie

Het totaal aantal otters in Nederland wordt geschat op 500 of meer.

Elk jaar sneuvelt meer dan een kwart van alle otters in het verkeer. De toekomst van de otters valt of staat dan ook met goede verbindingroutes en faunapassages, zodat ze zich veilig kunnen verplaatsen.

Ottersprints zoeken onder een brug

Hans Blom is woonachtig in Winterswijk-Kotten en verbonden aan de Stichting Otterstation Nederland, het kennis- en expertisecentrum voor de Europese otter.

Foto's: Ellen van den Adel, Randy van Domselaar en Hans Blom.

Luuk Temming
BOOM EN GROEN

- Verwijderen van bomen op moeilijk bereikbare plekken d.m.v. klimtechnieken.
- Boomonderhoud met hoogwerker
- Snoeien van (monumentale) bomen.
- Onderhoud van natuurelementen zoals houtsingels en de fruitboomgaard.
- Gevelde boom aan planken zagen met eigen zaagmachine

Luuk Temming
Boom & Groen
Schatbergstraat 55
7131 AP Lichtenvoorde

T 0544 - 84 21 52
M 06 - 28 778 183
E info@luuktemming.nl
I www.luuktemming.nl

*Voor al uw
bomenwerk*

Johanna Logtenberg heeft deze foto's gemaakt tijdens een wandeling op landgoed Verwolde o.l.v. gidsen in opleiding.

(advertentie)

**KETTINGZAGEN
SCHERPE AKTIE PRIJZEN**

EEN ECHTE
HUSQVARNA
VOOR
€ 179,-

GEEN € 809,-
MAAR
€ 599,-

**GRATIS
5 LITER
ALKYLAAT
BRANDSTOF**
BIJ AANKOOP VAN EEN
KETTINGZAAG OF
BLADBLAZER

geelink
Haaksbergen

Husqvarna

Eibergsestraat 199 | 7481 HJ Haaksbergen | T: 0545 221297

(advertentie)

Hendriks
Landschapsonderhoud
en de kleine tuin.

Uitnodiging

Voor de Algemene Ledenvergadering van het IVN Oost-Achterhoek op woensdag 22 maart 2023 om 20.00 uur in De Kruidenhof te Mallum. Mallumse Molenweg 39 7152 AT Eibergen.

Agenda

1. Opening & vaststelling van de agenda.
2. Mededelingen.
3. Ingekomen stukken.
4. Notulen Algemene Ledenvergadering 2 maart 2022.
Eenaantal exemplaren zullen beschikbaar zijn ter vergadering.
5. Jaarverslag van de Secretaris over 2022.
Eenaantal exemplaren zullen beschikbaar zijn ter vergadering.
6. Jaarverslag van de Penningmeester over 2022.
Eenaantal exemplaren zullen beschikbaar zijn ter vergadering.
7. Verslag van de Kascommissie, de heer Robert Schadden mevrouw Jetty Rodenburg.
8. Verkiezing van nieuwe leden voor de Kascommissie.
9. Contributieverhoging.
10. Rooster van aftreden Bestuursleden.
 - In 2023 aftredend en herkiesbaar; Henk Wiggers (Secretaris).
 - Tegenkandidaten dienen zich schriftelijk voor aanvang van de ALV aan te melden bij het Bestuur.
 - In 2024 aftredend; André Hendriks.
 - In 2025 aftredend; Anke Hollink en Angela Tiggeloven (Vice Voorzitter).
 - In 2026 aftredend; Ron Krabben (Penningmeester).
 - In 2027 aftredend; Kayten Bargeen Sjef Lommen (Voorzitter).
11. WTTK.
12. Rondvraag.
13. Sluiting van de vergadering.

Na afloop is er een gezellig samenzijn met een hapje(s) en drankje(s).

Beleef de natuur

Agenda

Zondag 18 december 2022 IVN Oost-Achterhoek

Excursie: Winterwandeling.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Parkeerplaats De Waareise aan de Waareise in Zieuwent.

Zondag 15 januari 2023 IVN Oost-Achterhoek

Doorstapwandeling.

Start: 11.00 uur.

Startpunt: Café Hassink, Rutgersweg 41, Noordijk/Neede.

Zondag 22 januari 2023 KNNV Oost-Achterhoek

Excursie: Bomen herkennen Assinkbos/Lankheet.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Theeschenkerij Jordaan, Scholtenhagenweg 42, 7481 VP Haaksbergen.

Woensdag 8 februari 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-bijeenkomst: Vleermuizen.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.

Entree € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00).

Zondag 12 februari 2023 IVN NMA

Wandeling: Buitenplaatsen Het Enzerinck en Den Bramel.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Parkeerplaats Natuurmonumenten, Almenseweg 53, Vorden.

Zaterdag 18 februari 2023 IVN Oost-Achterhoek

Fotosafari: Winterse ochtendglorie.

Van 07.30 - 09.30 uur.

Locatie: Landgoed Hagenbeek, Flierdijk 6, Barchem.

Aanmelden: natuurkickers.achterhoek@gmail.com.

Alleen voor leden IVN/KNNV (max. 15 personen).

Zaterdag 4 maart 2023 KNNV Oost-Achterhoek

Mossenexcursie.

Start: 13.30 uur.

Startpunt: Parkeerplaats De Storm, Haitsma Mulierweg 11, Winterswijk.

Zaterdag 11 maart 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-bijeenkomst: Wilde bijen.

Aanvang: 14.00 uur.

Locatie: Zonnebrinkerkerk, Zonnebroink 61, 7101 NB Winterswijk.

Entree € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00).

Zaterdag 11 maart 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Plantenwerkgroep: Voorjaarsbossen Hackfort, Hertenbos.

Alleen voor leden en na aanmelding.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Kasteel Hackfort Vorden, Baakseweg 6, Vorden.

Zaterdag 18 maart 2023 IVN Oost-Achterhoek

Fotosafari: Sfeerbeelden in het veen.

Van 06.30 - 08.30 uur.

Locatie: Wooldseveen. Exacte locatie ontvang je na aanmelding.

Aanmelden: natuurkickers.achterhoek@gmail.com.

Alleen voor leden IVN/KNNV (max. 15 personen).

Zondag 19 maart 2023 IVN Oost-Achterhoek

Excursie: Rekkense Markepad.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Parkeerplaats café Kerkemeijer, Rekkenseweg 44, Rekken.

Zaterdag 25 maart 2023 KNNV Oost-Achterhoek

Geologische fietstocht.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Parkeerplaats De Storm, Haitsma Mulierweg 11, Winterswijk.

Zondag 2 april 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Plantenwerkgroep: Voorjaarsflora.

Alleen voor leden en na aanmelding.

Start: 10.00 uur Bosjes Ahaus.

Startpunt: Per auto verzamelen bij De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk.

Zondag 9 april 2023 IVN NMA

Wandeling Het Grote Veld.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Parkeerplaats Het Grote Veld tegenover Heidepolsseweg 2, Vorden.

Woensdag 12 april 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-bijeenkomst: Bomen en klimaat.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Natuurpark Kronenkamp, Kronenkamp 14, 7161 HE Neede.

Entree € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00).

Zondag 16 april 2023 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Excursie: Ontluikend voorjaar.

Start: 14.00 uur.

Startpunt: Nicolaasweg bij de brug over de Veengoot, Harreveld.

Zie ook de actuele agenda's op:

www.ivn.nl/oost-achterhoek

www.knnv.nl/oost-achterhoek

www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek

Vereniging
Agrarisch
Natuurbeheer
Berkel & Slinge

- **Landschapsonderhoud**
- **Landschapsinrichting**
- **Ondersteuning en advies**
- **Cursussen en excursies**
- **Akkerrandmengsel**
- **Plantgoed**

WWW.VANBERKELENSLINGE.NL
'T Brendeke 10 Eibergen 0545-477587

Wenninkhof
hoveniers & groencentrum
www.wenninkhof.nl

Hoveniersbedrijf:

- Aanleg
- Renovatie
- Onderhoud van tuinen

Groencentrum:

- Ruim assortiment planten
- Gereedschap
- Cadeaushop

Hoeningstegge 5 Winterswijk Meddo 0543-569302